

גן מאיר

"טען ננים צבורים, טעו עצים, הרבו צל" כך קרא דזונגוף לתושבי תל אביב. לקראת יום הולדתו ה-70, בשנת 1931, הקצתה העירייה שטח לנטיעת גן עירוני על שמו. ב-27.1.1933 זכה אהרון הלוי אדריכל ננים ונוף בפרס ראשון על התכנית לעיצוב הגן בהשראת נוף ארצנו. הוא הציע גן עשיר בעצי אורן שיטהרו את האויר ויבריאוהו, עצי תומר כוקיפים על המשמר, רחבה לפסלים, אגם מים, פינות מרגוע ועוד. התכנית התעכבה: וביתיים הציפו מי הנשמים את השטח, בשל מיקומו הנמוך, והליצנים אמרו כי זהו אגם מאיר ולא גן מאיר... חודשיים לפני מותו פנה דזונגוף במכתב וועם לעירייה: "הגיע השעה שהמשחק הזה בגן מאיר יחדל. היות ואינני יכול לטפל בעצמי בשאלת הגן הזה הקשור בשמי, וגם אינני הפץ ששמי ימשיך להיות קשור עם גן מאיר אשר נעשה כבר לדבר המנוח ביותר בתל אביב, הנני לבקשכם לבטל את כל ההצעה של גן מאיר ולא לקשור יותר את שמי עם המגרש הזה".

הסידורים שנדרשו להעברת הבעלות על הקרקע ולנטיעת הגן נמשכו משנת תרצ"א (1931) ועד תש"א (1941). עוד בשנת 1934 הגיעו להסדר עם בית החלוצות, בשנת 1936 התקבלה הקצבה מאת ממשלת המנדט על סך 5000 לא"י, בשנת 1938 עברה הבעלות על הקרקע לעיריית תל אביב ונרשמה על שמה ובשנת 1941 החלו הנטיעות לפי תכנון מחדש של אביגדור משה, הגן הראשי של עיריית תל אביב, בשיתוף עם המהנדס העירוני שיפמן. הגן אברהם קראון ביצע את העבודה. הנטיעות כללו 800 עצי מחט, ברוש וקאזואריות; 200 עצי תאנה, זיתים, חרובים דקלים; כ-1,000 שיחים בני מינים שונים ואלפי שתילים אחרים. הגן נחנך ב-10.3.1944, יום הולדתו ה-83 של דזונגוף ז"ל. את הטקס פתח ראש העיר ישראל רוקה ונכחו בו ותיקי תל אביב, באי כוח השלטונות ומוסדות הציבור. גבולות הגן היו רחוב בצלאל (כיום טשרניחובסקי) ממערב, המלך ג'ורג' ממזרח וסמטת רבנו תם מדרום. בשנת 2002, בתקופת כהונתו של רון הולדאי כראש העירייה, שופץ הגן: נוספו מתקני ספורט, תשתית האגם נבנתה מחדש, מבלי שנפגעה חזונו ההיסטורית, והוקצה שטח מגודר לעשיית צרכים לכלבים.

גן מאיר לאחר ששופץ

11 (27)

נמל יפו

מהנמלים העתיקים בעולם. יפו נזכרת בכתובות מצריות עתיקות, לפני כיבוש הארץ בידי יהושע בן נון. הנמל שימש את ממלכת החשמונאים בימי בית שני; כאן ספג הצי החזק של ממלכת יהודה מפלה קשה, אלפי גופות נסחפו לחוף - ורומי הגאה על הניצחון החשוב פירסמה אותו במטבע "יהודה הימית". עולי רגל יהודים ונוצרים באו לנמל זה, ומבאן עטו את דרכם לירושלים. כאשר גבר המתח בין הערבים תושבי יפו ובין יהודי תל אביב בימי "המרד הערבי" 1936-1937 הטביחו הערבים את הנמל, וכדי לאפשר פעילות של ספינות נבנה נמל תל אביב. המשיך לפעול במקום המהינה עד 1965 - פתיחת נמל אשדוד. היום נותרו בנמל רק הדייגים ובעלי ספינות פרטיות.